

Erişilebilirlik Kontrol Listesi

Gerekçe

Engelli bireyler, dünya nüfusunun tahminen yüzde 16'sını (veya yaklaşık 1,3 milyarını) temsil eden dünyadaki en büyük azınlık grubudur. Engelli bireylerin yaklaşık yüzde 80'i çalışma yaş aralığındadır. Engelli bireyler, eşit fırsatlara erişmelerini zorlaştıran ayrımcılık ve engellerle karşı karşıya kalan, çeşitliliğe sahip, heterojen bir gruptur. Engelli bireylerin kapsanmasının anaakımlaştırılması, operasyonların ve programlamanın tüm alanlarında engelli dahiliyetine yönelik tutarlı ve sistematik bir yaklaşımı anlatmaktadır¹.

Fiziksel erişilebilirlik, binaların ve yapıların içinde ve dışında kesintisiz bir hareket zinciri ilkesi etrafında şekillenmiştir. Fiziksel erişilebilirlik, dış ortamdaki hareketi ve binalara ulaşmayı dikkate alan “Erişim”; binalara giriş, çıkış ve tahliye etmeye odaklanan “Giriş, Çıkış”; bina içindeki harekete odaklanan “Dolaşım”; bina içindeki odalara ve tesislere odaklanan “Kullanım” kavramı etrafında geliştirilmiştir. Bu nedenle, bu kontrol listesi, günlük hayatta erişilebilirlik ve engelli bireylerin kapsanması çabalarına rehberlik etmesi için hazırlanmıştır.

Anahtar terminoloji ve tanımlar

¹ ICT & Digital Accessibility for the BOS, 2021

Erişilebilirlik: Hem fiziksel yapıların hem de bilginin mümkün olduğunca geniş bir grup insan tarafından kullanılabilmesi veya erişilebilmesi derecesine denmektedir. Erişilebilirlik, engelli bireylerin bağımsız yaşamaları ve topluma tam ve eşit olarak katılmaları için bir ön koşuldur. Fiziksel çevreye, ulaşım, bilgi ve iletişim teknolojileri ve sistemleri, halka açık veya halka sunulan diğer tesislere ve hizmetlere erişim sağlanmadan, engelli bireylerin kendi toplumlarına katılımı adına eşit fırsatlara sahip olmaları mümkün değildir².

Yardımcı teknoloji: Özel ihtiyaçları veya engelleri olan bireylerin işlevsel yeteneklerini korumak, artırmak veya iyileştirmek için kullanılan herhangi bir bilgi ve iletişim teknolojisi, ürün, cihaz, ekipman ve ilgili hizmete denmektedir³.

Engelli bireyler: Diğer bireylerle eşit koşullar altında topluma tam ve etkin bir şekilde katılımlarının önünde engel teşkil eden uzun süreli fiziksel, zihinsel, düşünsel ya da algısal bozukluğu bulunan kişileri içermektedir⁴.

Makul düzenleme: Engellilerin insan haklarını ve temel özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, ölçüsüz veya aşırı bir yük

² General Comment No. 2 - Article 9: Accessibility

³ ICT & Digital Accessibility for the BOS, 2021

⁴ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/07/20090714-1.htm>

getirmeyen, gerekli ve uygun deęişiklik ve düzenlemeleri ifade eder⁵.

Evrensel tasarım: Ürünlerin, ortamların, programların ve hizmetlerin, uyarlamaya veya özel tasarıma ihtiyaç duymadan, mümkün olan en kapsamlı ölçüde tüm insanlar tarafından kullanılabilir şekilde tasarlanmasına denmektedir⁶.

Her Tematik Konuyu Uygulamaya İlişkin Standartlar/Eylemler

Erişilebilir Yer/Bina Oluşturmak Adına Dikkat Edilmesi Gerekenler

Nasıl Erişilir?

- ✓ Topluluk tarafından yer/binanın konumu bilindik bir noktadadır.
- ✓ Yer/binaya toplu taşıma araçları ile ulaşılabilir.
- ✓ Yerin/binanın konumu yararlanıcılar tarafından kolayca bulunabilir.

⁵ CRPD, Article 2 - Definitions

⁶ CRPD, Article 2 - Definitions

- ✓ Eđer yer/bina zemin katta değilse asansör bulunmakta mıdır?

Nasıl Girilir?

- ✓ Yerin/binanın giriři zemin seviyesindedir.
- ✓ Zemin seviyesinde değilse, yerin/binanın girişi düz eğimli rampa ile donatılmıştır.
- ✓ Giriş/kapı, tekerlekli sandalye kullanıcısının kullanabileceği kadar geniştir.
- ✓ Bina içindeki diğer giriş, tekerlekli sandalye kullanıcısı için uygundur.
- ✓ Asansör girişi tekerlekli sandalye kullanıcısının sığabileceği kadar geniştir.
- ✓ Tuvalet tesislerine girişleri tekerlekli sandalye kullanıcıları tarafından kullanılabilir.

Nasıl Dolaşılır?

- ✓ Koridorlar tekerlekli sandalye kullanıcılarını kullanımı için yeterince geniştir.

Disability Inclusion Task Team

- ✓ Aktivite/etkinlik odaları ve koridorlar, tekerlekli sandalye kullanıcılarının serbestçe hareket etmesine izin verecek kadar geniştir.
- ✓ Tuvalet tesisleri, tekerlekli sandalye kullanıcısının özgürce ve bağımsız olarak kullanmasına olanak sağlayacak kadar geniştir.
- ✓ Yer/bina, tekerlekli sandalye kullanıcılarının yer/bina içindeki farklı tesisler arasında serbestçe hareket etmesine olanak sağlayacak kadar geniştir.

Nasıl Kullanılır?

- ✓ Yer/bina, içinde gerçekleştirilen farklı aktiviteleri gösteren işaretlerle donatılmıştır.
- ✓ Yer/bina, farklı etkinlikler/aktiviteler için kullanılan farklı odaları/salonları gösteren bir tabela ile donatılmıştır.
- ✓ Bilgiler farklı formatlarda sağlanmaktadır (sözlü, yazılı, videolar, işaret dili).
- ✓ Faaliyetlerle ilgili bilgiler farklı iletişim kanalları (sosyal medya, yazılı, sözlü, iletişim uygulamaları) aracılığıyla iletilmektedir.

- ✓ Faaliyetler/etkinlikler ile ilgili bilgiler engelli dernekleri ve engelli temsilcileri aracılığıyla düzenli olarak paylaşılmaktadır.
- ✓ Broşürler farklı formatta (word, pdf, ppt) paylaşılmaktadır.
- ✓ Mümkün olduğunda etkinlikleri/eğitimleri desteklemek için işaret dili tercümanları mevcuttur.

Engelli Dahiliyetine İlişkin Faydalı Kaynaklar/Bağlantılar/Rehberler (Sadece İngilizceleri bulunmaktadır)

- [UN Disability Inclusion Strategy - Putting Words into Action, UNSSC Blueline Course](#) (BM Engelli Kapsayıcılık Stratejisi - Sözleri Eyleme Geçirmek) (yalnızca BM çalışanlarına açıktır)
- [United Nations Disability Inclusion Strategy](#) (Birleşmiş Milletler Engelli Kapsayıcılık Stratejisi)
- [UN Training Package on the Convention on the Rights of Persons with Disabilities](#) (Engelli Bireylerin Haklarına İlişkin Sözleşmeye - BM Eğitim Paketi)

Faydalı Kaynaklar/Bağlantılar/Rehberler (Sadece İngilizceleri bulunmaktadır)

- [Building Performance Manual for the Design and Construction of UN Common Premises Office Buildings](#) (BM

Disability Inclusion Task Team

Ortak Yerleşkeleri & Ofis Binalarının Tasarımı ve İnşası için Bina Performansı El Kitabı)

- [UNICEF: Accessibility Toolkit](#) (UNICEF: Erişilebilirlik Araç Seti)
- [Making Schools Accessible to Children with Disabilities](#) (Okulları Engelli Çocuklar İçin Erişilebilir Hale Getirme)
- [Accessibility levels for UNICEF facilities](#) (UNICEF yerleşkeleri için erişilebilirlik seviyeleri)
- [Physical Accessibility Making UN Premises & Facilities Accessible through the Business Operations Strategy \(BOS\) 2.0](#) (Fiziksel Erişilebilirlik BM Yerleşkeleri ve Tesislerini İş Operasyonları Stratejisi (BOS) 2.0 Yoluyla Erişilebilir Hale Getirme)
- [Disability in the Workplace: Company Practices](#) (İşyerinde Engellilik: Şirket Uygulamaları)
- [UNICEF Technical Cards for Accessible Construction](#) (Erişilebilir İnşaat için UNICEF Teknik Kartları)
- [UNSDG's Disability Inclusion Knowledge Management Portal and Guide on Consulting Organisations of Persons with Disabilities](#) (UNSDG'nin Engelli Bireyleri Kapsayıcı Bilgi Yönetimi Portalı ve Engelli Bireylerin Kurumlarına Danışmaya İlişkin Kılavuz)
- [UNSDG Business Operations YouTube Channel with previous webinar recordings](#) (Önceki web semineri kayıtlarını da içeren UNSDG Business Operations YouTube Kanalı)

Disability Inclusion Task Team

- [\(808\) Accessibility in Commercial Buildings –YouTube](#) (Ticari Binalarda Erişilebilirlik –YouTube)
- [\(808\) The Accessible City: Raul Krauthausen at TEDxHamburg –YouTube](#) (Erişilebilir Şehir: Raul Krauthausen, TEDxHamburg –YouTube)
- [\(808\) Cities are for everyone - Creating a barrier-free world – YouTube](#) (Şehirler herkes içindir - Engelsiz bir dünya yaratmak –YouTube)
- [ADA Design Standards for Accessible Design](#) (Erişilebilir Tasarım için ADA Tasarım Standartları)